

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Azië en Oceanië
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
MINIBUZA-2013.265347

Uw Referentie
2013Z16693

Bijlage(n)
1

Datum 3 oktober 2013
Betreft Beantwoording vragen van het lid Van Bommel over NGO-wetgeving in
Indonesië

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door het lid Van Bommel over NGO-wetgeving in Indonesië. Deze vragen werden ingezonden op 5 september 2013 met kenmerk 2013Z16693.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Frans Timmermans

Antwoorden van de Minister van Buitenlandse Zaken op vragen van het lid Van Bommel (SP) over NGO-wetgeving in Indonesië.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie
MINBUZA-2013.265347

Vraag 1

Kent u de berichten "Indonesië gaat ngo's stevig inperken" en "Indonesia: Freedom of Association under threat"?^{1 2}

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat met de nieuwe ngo-wetgeving zonder uitgebreide motivering of tussenkomst van de rechter maatschappelijke organisaties gewaarschuwd, een half jaar stilgelegd of ontbonden kunnen worden? Indien neen, wat zijn dan de feiten?

Antwoord

Het Indonesische nationale parlement heeft op 2 juli 2013 een wet over massaorganisaties aangenomen, die na ondertekening door de president op 22 juli in werking is getreden.

De autoriteiten kunnen een ngo schriftelijk waarschuwen indien zij menen dat de ngo de wet overtreedt. Als een ngo geen gehoor geeft aan drie opeenvolgende schriftelijke waarschuwingen, dan kunnen de autoriteiten besluiten de activiteiten van de ngo gedurende maximaal zes maanden op te schorten. Voor ontbinding van een ngo is de tussenkomst van een rechter vereist.

Vraag 3

Kunt u verder bevestigen dat Indonesië door de nieuwe wetgeving ook ngo's kan verbieden³ die corruptie aan de kaak willen stellen, zoals Indonesian Corruption Watch of Greenpeace? Indien neen, wat zijn dan de feiten?

Antwoord

Corruptie wordt als zodanig niet in de wet genoemd. Wel verbiedt de wet dat ngo's gedachtengoed en religieuze overtuigingen uitdragen die de eenheidsstaat, welke is gebaseerd op de Pancasila staatsfilosofie, in gevaar brengen.

Vraag 4

Is het waar dat vreedzame politieke activiteiten in Papua en op de Molukken door de wetgeving worden ingeperkt? Indien neen, wat zijn dan de feiten?

Antwoord

Activiteiten die de eenheid van de Republiek Indonesië in gevaar brengen zijn verboden. De wet definieert niet precies wat onder dergelijke activiteiten wordt verstaan. Op dit punt kan de wet verschillend worden geïnterpreteerd.

¹ Indonesië gaat ngo's stevig inperken, NRC Handelsblad, 12 augustus 2013 & Indonesia: Freedom of association under threat, <http://www.amnesty.org/en/library/asset/ASA21/024/2013/en/bfc8d8d5-0a93-4b7e-8148-c48823b7296d/asa210242013en.pdf>, 11 juli 2013.

² NGO's: niet-gouvernementele organisaties.

³ Indonesië gaat ngo's stevig inperken, NRC Handelsblad, 12 augustus 2013 & Indonesia: Freedom of association under threat, <http://www.amnesty.org/en/library/asset/ASA21/024/2013/en/bfc8d8d5-0a93-4b7e-8148-c48823b7296d/asa210242013en.pdf>, 11 juli 2013.

Vraag 5

Is het verder waar dat de Duitse Friedrich Ebert Stiftung de afgelopen maanden reeds is beperkt in haar mogelijkheden om samen te werken met civil society groepen en vakbonden in Indonesië? Kunt u uw antwoord toelichten?⁴

Antwoord

Internationale ngo's die in Indonesië een programma en kantoor hebben dienen daartoe met de autoriteiten een Memorandum of Understanding (MoU) overeen te komen. De Friedrich Ebert Stiftung ondervond problemen met de verlenging van het MoU dat in mei 2011 afliep. Eerst in december 2012 werd een nieuwe MoU overeengekomen dat in januari 2013 in werking is getreden. In overeenstemming met het huidige MoU richt de Friedrich Ebert Stiftung zich op samenwerking op het terrein van duurzame ontwikkeling.

Vraag 6

Ziet u, mede door de nieuwe wetgeving, (mogelijke) problemen voor de samenwerking van Nederlandse vakbonden en ngo's met Indonesische organisaties? Zijn er reeds eventuele problemen gemeld? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Recent zijn geen problemen gemeld. Wel heeft één ngo zich gemeld bij de Nederlandse ambassade met het verzoek een aanvraag voor opening van een kantoor bij de Indonesische autoriteiten te ondersteunen.

Vraag 7

Deelt u de grote zorgen van Amnesty International over de wetgeving en deelt u de conclusie van de mensenrechtenorganisatie dat de wetgeving in strijd is met internationale mensenrechtenverplichtingen in Indonesië? Indien neen, waarom niet? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Of de nieuwe wet de vrijheid van vereniging en vergadering beperkt, zal vooral afhangen van de wijze waarop de Indonesische autoriteiten specifieke bepalingen zullen uitleggen. De Indonesische grondwet erkent uitdrukkelijk het recht op vereniging en vergadering. Indien een belanghebbende van mening is dat bij de toepassing van de wet de grondwet wordt geschonden, dan kan deze het Constitutioneel Hof verzoeken de grondwettelijkheid van de wet te beoordelen.

Vraag 8

Bent u bereid om bij uw Indonesische collega's uw zorgen over de nieuwe wetgeving over te brengen en er op aan te dringen dat de wetgeving geen nadelige gevolgen heeft voor Nederlandse vakbonden en ngo's die in Indonesië actief zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

In bilaterale contacten bespreken Nederland en Indonesië regelmatig het belang van bevordering van het maatschappelijk middenveld voor een democratische samenleving. Een zelfverzekerde overheid en een succesvol bedrijfsleven hebben

⁴ Nieuwe wet in Indonesië dreigt vakbonden onderuit te halen,
http://www.fnymondiaal.nl/wereld_van_fnv_mondiaal/nieuwsberichten/1211450/, 21 februari 2013.

immers baat bij overleg met een kritisch maatschappelijk middenveld. Een vrije, transparante "*enabling environment*" voor maatschappelijke organisaties brengt het maatschappelijk middenveld tot bloei en biedt daarmee meer kansen voor goede samenwerking tussen overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie
MINBUZA-2013.265347